

CULTURE

Η 27χρονη Βέρα Πρατικάκη και οι «μαχητικοί» ήρωες των βιβλίων της

ΑΓΓΕΛΟΣ ΓΕΡΑΙΟΥΔΑΚΗΣ

Τετ, 13/12/2017

Η Βέρα Πρατικάκη γεννήθηκε το 1990 στην Αθήνα. Σπούδασε Ιστορία στο Πανεπιστήμιο του Γουόρικ και έκανε το μεταπτυχιακό της στην παγκόσμια Ιστορία στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης. Σπούδασε, επίσης, Ψυχολογία στο Πανεπιστήμιο του Ντέρμπι και πήρε το μεταπτυχιακό της από το Πανεπιστήμιο του Ανατολικού Λονδίνου. Είναι ψυχοθεραπεύτρια ενηλίκων εκπαιδευμένη στην Γνωσιακή-Συμπεριφορική Προσέγγιση και την Βιοθυμική Ψυχοθεραπεία και ασχολείται ιδιαίτερα και με την συμβουλευτική γονέων και παιδιών.

Η μεγάλη της αγάπη είναι η συγγραφή βιβλίων για παιδιά. Το 2011 εξέδωσε το πρώτο της παιδικό παραμύθι «Caterpillar Pauline», προσφέροντας όλα τα έσοδα στη φιλανθρωπική οργάνωση της Αγγλίας BeatBullying. Από τις εκδόσεις Ψυχογίος κυκλοφορούν τα βιβλία «Τα μουσικά της βεντάλιας», «Μήπως είδατε τον Ροδόλφο;», «Το καρυ-κευμένο καλαμαράκι» και «Μήπως είδατε την Νεφερίτη;». Τον Ιανουάριο περιμένει να εκδοθεί το επόμενο βιβλίο της, που θα λέγεται «Όλα ξεκίνησαν όταν μου έφεραν τον Ζαχαρία». Περιστρέφεται γύρω από την σχέση ανάμεσα στα αδέρφια και είναι πολύ διαφορετικό από τα υπόλοιπα και στο ύφος και στην δομή του.

Για ποιο λόγο γράφεις;

Γράφω γιατί πραγματικά το απολαμβάνω! Όταν γράφω χαλαρώνω τελείως, ξεφεύγω από την γνωστή και σχετικά προβλέψιμη καθημερινότητα και ταξιδεύω σε έναν κόσμο καινούργιο, ανεξερεύνητο, μαγικό και υπέροχο. Σε αυτό το ταξίδι φαντασίας ποτέ δεν ξέρεις απο πριν που θα οδηγηθείς. Κάθε φορά ανακαλύπτεις και κάτι καινούργιο. Και κάθε εμπειρία είναι διαφορετική και μοναδική. Είναι σαν να βρίσκεσαι σε έναν χώρο με αμέτρητες πόρτες, στροφές και διακλαδώσεις και έχεις την απόλυτη ελευθερία να εξερευνήσεις οτιδήποτε θέλεις, χωρίς να υπάρχει το ρίσκο να κάνεις λάθος. Οποιαδήποτε στιγμή θέλεις γυρνάς πίσω και παίρνεις άλλον δρόμο. Οδηγός σου είναι οι διάφορες εικόνες, αναμνήσεις, οι σκέψεις και τα συναισθήματα. Είναι πραγματικά υπέροχο!

Από πού έρχεται η έμπνευσή σου;

Παλιότερα όλα ξεκινούσαν από ένα όνομα που θα άκουγα τυχαία και θα μου έκανε εντύπωση. Θα σκεφτόμουν τον χαρακτήρα που θα ταίριαζε κατά την γνώμη μου με αυτό το όνομα και σιγά σιγά και τους υπόλοιπους, οι οποίοι θα μου υποδείκνυαν έπειτα και την πλοκή. Τώρα όμως έχω παρατηρήσει ότι τις περισσότερες φορές ξεκινάω διαφορετικά. Οτιδήποτε μπορεί να αποτελέσει πηγή έμπνευσης. Έχω ένα τετραδιάκι που σημειώνω τα πάντα: ονόματα, εικόνες, πράγματα που με εντυπωσιάζουν, ένα ρητό που θα μου αρέσει, μια φράση, ενδιαφέρουσες διηγήσεις που ακούω και μετά γυρνάω τις σελίδες και δοκιμάζω να συνδυάσω διαφορετικά πράγματα μεταξύ τους. Επίσης, πολλές φορές οι ιδέες μου έρχονται από τις σπουδές μου στην ιστορία και την ψυχολογία. Και όλα αυτά με κάποιο μαγικό τρόπο ξαφνικά σαν να δένονται μεταξύ τους και αποκτούν νόημα. Και τότε καταλαβαίνω πως είναι η ώρα να βγάλω χαρτί και μολύβι.

Με τι διαβάσματα μεγάλωσες;

Μεγάλωσα διαβάζοντας πολλά και αρκετά διαφορετικά βιβλία, αλλά ειδικά με τα βιβλία της Άλκης Ζέη, της Ζωρζ Σαρή και της Λότης Πέτροβιτς-Ανδρουτσοπούλου. Μου άρεσαν πολύ τα κοινωνικά μυθιστορήματα, γιατί με συγκινούσαν και με έβαζαν να σκεφτώ και να προβληματιστώ πάνω σε διάφορα θέματα, καθώς επίσης και τα ιστορικά, τα οποία έβρισκα εξαιρετικά ενδιαφέροντα.

Πες μου μερικούς συγγραφείς που θαυμάζεις.

Όσον αφορά συγγραφείς παιδικών βιβλίων θαυμάζω τον David Walliams, γιατί έχει απίστευτο χιούμορ και φαντασία και γιατί τα βιβλία του με κάνουν να γελάω και να συγκινοῦμαι ταυτόχρονα. Συχνά οι ήρωες μπλέκουν σε αναπάντεχες και διασκεδαστικές περιπέτειες οι οποίες ταυτόχρονα αποτελούν το έναυσμα για να σκεφτείς πολλά θέματα. Περιμένω πως και πως κάθε φορά το καινούργιο του βιβλίο για να δω τι θα έχουν σκαρώσει πάλι οι ήρωές του.

Επίσης απο μικρή θαύμαζα τον Roald Dahl, γιατί οι ιστορίες του ήταν τόσο ζωντανές και ενεργοποιούσαν την φαντασία μου. Ο Roald Dahl επινοούσε αστείες λέξεις, έφτιαχνε πολύ ζωντανούς χαρακτήρες και στις σελίδες των βιβλίων του απολάμβανε κανείς σκανταλιές και περιπέτειες. Μου άρεσε πολύ η Ματίλντα και θυμάμαι μικρή τον εαυτό μου να έχει αποστηθίσει ολόκληρα κομμάτια από το βιβλίο και να τα επαναλαμβάνει μαζί με μια φίλη μου ή να παίζουμε σκηνές σαν θέατρο.

Υπάρχει κάποιο βιβλίο που θα μπορούσες να πεις ότι σου άλλαξε τη ζωή;

Δεν θα μπορούσα να πω ότι υπάρχει ένα και μοναδικό βιβλίο που μου άλλαξε την ζωή, αλλά ότι πολλά βιβλία με έχουν αγγίξει για διαφορετικούς λόγους και με διαφορετικούς τρόπους κάθε φορά. Νομίζω πως δεν είναι τυχαίο το βιβλίο που επιλέγει κανείς να βγάλει από το ράφι κάθε στιγμή. Σαν να διαισθάνεται ότι κάτι θα του προσφέρει.

Γράφεις με το συναίσθημα ή τη λογική;

Και τα δυο μου είναι απαραίτητα. Νομίζω πως τον πρωταρχικό ρόλο τον έχει το συναίσθημα, αλλά χρειάζεται και η λογική για να δίνει το πλαίσιο. Το καθένα εξυπηρετεί κάτι διαφορετικό:

Το συναίσθημα με βοηθάει να νιώσω τους ήρωές μου και να τους καταλάβω. Να γράψω τους διαλόγους διαισθανόμενη τον τρόπο που θα μιλούσαν και θα αλληλεπιδρούσαν με τους γύρω τους. Με βοηθάει να καταλάβω τις ανάγκες τους και έτσι να εξηγήσω ή να σχεδιάσω την συμπεριφορά τους με έναν τρόπο πιστευτό και ρεαλιστικό. Ακόμα, το συναίσθημα με βοηθάει να βάλω χιούμορ και να έχω αφεθώ στον κόσμο της φαντασίας μου. Να επιλέξω αυθόρμητα εικόνες που θα εμπλουτίσουν το κείμενο και δεν θα το κάνουν στεγνό και βαρετό.

Η λογική από την άλλη έχει μια πολύ διαφορετική αλλά εξίσου χρήσιμη λειτουργία. Μου δίνει ένα πλαίσιο, βάζει κάποια όρια έτσι ώστε το κείμενο να βγάζει νόημα. Με βοηθάει να μην παρασυρθώ τελείως και να επεξεργαστώ τα στοιχεία τα οποία θα χρειαστεί να αποκρυπτογραφήσουν έπειτα οι αναγνώστες για να λύσουν την υπόθεση σε κάθε βιβλίο.

Υπάρχουν ήρωες από τα βιβλία σου που αγαπάς ιδιαίτερα;

Αγαπάω κάθε ήρωά μου ξεχωριστά και πολύ. Πάρα πολύ! Ο καθένας έχει κάτι το ιδιαίτερο. Μου θυμίζει είτε κάποιον φίλο, είτε κάποιον γνωστό μου είτε κάποιο κομμάτι του εαυτού μου. Νιώθω μια ιδιαίτερη σύνδεση με τον κάθε έναν ξεχωριστά.

Για παράδειγμα, στο τελευταίο μου βιβλίο, το «Μήπως είδατε την Νεφερίτη;», η Ουρανία μου θυμίζει την γιαγιά μου που την λατρεύω, ο Άγγελος έχει στοιχεία από τον χαρακτήρα μου και η κυρία Μέλπω είναι επηρεασμένη από την Κατερινούλα, ένα αξιοθαύμαστο κορίτσι που έχω γνωρίσει όλα αυτά τα χρόνια που επισκέπτομαι το ΠΙΚΠΑ.

Ποιοι είναι οι πραγματικοί ήρωες για σένα;

Για μένα ήρωας είναι οποιοσδήποτε παλεύει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει με επιμονή και τόλμη. Είναι πολλά παιδιά που έρχονται αντιμέτωπα με αδικία, πόνο και ξαφνικές αντιξοότητες. Που βρίσκουν όμως το θάρρος και την δύναμη να τις ξεπεράσουν ή να παλέψουν με όλες τους τις δυνάμεις ακόμα και όταν η μάχη είναι εξ' αρχής άιση.

Ήρωας είναι επίσης κάποιος που τολμάει να κάνει κάτι ριψοκίνδυνο, που είναι διατεθειμένος να ρισκάρει ή να θυσιάσει την δική του ευημερία προκειμένου να προσφέρει ή να βοηθήσει κάποιον συνάνθρωπό του.

Και συνήθως ο πραγματικός ήρωας είναι αυτός που δεν αναγνωρίζει ότι είναι ήρωας. Που προτιμάει να μένει στην αφάνεια. Αυτός που θα προσφέρει χωρίς να περιμένει αναγνώριση ή αντάλλαγμα.

Για ποιους λόγους θα πρότεινες στον αναγνώστη να διαβάσει την ιστορία σου;

Θα του πρότεινα να την διαβάσει για να αποφασίσει μόνος του αν του αρέσει. Γιατί εγώ νομίζω πως είναι διασκεδαστική και ευχάριστη και θεωρώ πως διαβάζοντάς την θα περάσει καλά. Νομίζω πως έχει δράση και αγωνία. Έχει αρκετή φαντασία και είναι αστεία. Θα γελάσει και θα αναμειχθεί σε μια περιπέτεια, σε μια αποστολή. Επίσης θα του πρότεινα να την διαβάσει γιατί ταυτόχρονα θα τον κάνει να σκεφτεί διάφορα πράγματα, όπως για παράδειγμα το πόσο εύκολο είναι να είναι κανείς ανυποψίαστος και να πέσει έτσι θύμα μιας ηλεκτρονικής απάτης και θα μάθει άνετα και ευχάριστα τρόπους να προφυλάσσεται έτσι ώστε να νιώθει σίγουρος και ασφαλής. Επίσης θα αναρωτηθεί πόσο λανθασμένες μπορεί κάποιες φορές οι πρώτες εντυπώσεις και πόσα πράγματα μπορεί να χάνουμε όταν μένουμε προσκολλημένοι σε στερεότυπα που μας αποθαρρύνουν από το να είμαστε ανοιχτοί και να πλησιάσουμε κάτι ή κάποιον διαφορετικό.

Ποιο ήταν το δικό σου αγαπημένο βιβλίο όσο ήσουν παιδί;

Είναι μια δύσκολη ερώτηση, αλλά νομίζω ότι το αγαπημένο μου βιβλίο όταν ήμουν παιδί ήταν το Ε.Π., της Ζωρζ Σαρή. Μου άρεσε πολύ γιατί το κεντρικό θέμα ήταν η έννοια της φιλίας, που για μένα είναι εξαιρετικά σημαντική. Δίνω πάρα πολύ αξία στην έννοια της φιλίας. Το «Ε.Π.» ήταν συντομογραφία για το «Ενωμένες Πάντα» και στην ηλικία που το διάβαζα ως έφηβη είχα αρχίσει να έχω τα πρώτα ερωτηματικά, σχετικά με αυτό το «πάντα». Πάντα; Στην

εφηβεία η ανάγκη να ανήκεις, η αποδοχή από τους συνομηλίκους, η εμπιστοσύνη και η εγγύτητα είναι ανάγκες εξαιρετικά σημαντικές και καθώς είναι και η εποχή που παρατηρείς πολλές αλλαγές στον χαρακτήρα και την προσωπικότητά σου κάποιες φιλίες τραντάζονται. Θα αντέξουν το τράνταγμα ή θα καταρρεύσουν; Ενωμένες Πάντα. Πάντα; Το βιβλίο αυτό σε συνδυασμό με τις εμπειρίες μου στο σχολείο με άγγιξε βαθιά. Τελικά κατάλαβα πως κάποιες φιλίες ίσως και να μην είναι για πάντα τελικά, αλλά αξίζει να τις απολαύσουμε όσο κρατούν και αργότερα να αναζητήσουμε άλλες με το σκεπτικό ότι αυτήν την φορά θα είμαστε πιο τυχεροί.

Ποιο είναι σήμερα το αγαπημένο σου παιδικό βιβλίο;

Οφείλω να ομολογήσω πως μάλλον το αγαπημένο μου παιδικό βιβλίο είναι ο Χάρυ Πότερ. Ανήκω στην γενιά που μεγάλωσε με αυτό. Όταν βγήκε το πρώτο βιβλίο ήμουν στην ηλικία του Χάρυ όταν έλαβε το γράμμα που τον καλούσε στο 'Χόγκουαρτς', τον κόσμο των μάγων και κάθε καινούργια σχολική χρονιά έβγαινε και το επόμενο βιβλίο. Αν και γνώριζα ότι είναι απλώς μια φανταστική ιστορία, ήταν δομημένο τόσο καλά το ότι υπάρχει παράλληλα και ο κόσμος των «Μάγκλ» που για πολλά χρόνια διατηρούσα μια μικρή, κρυφή ελπίδα μήπως τυχόν υπήρχε πράγματι ο κόσμος των μάγων και μήπως άνηκα κι εγώ σε αυτόν, απλά η κουκουβάγια που θα μου παρέδιδε το γράμμα μου είχε κάπου κάπως χάσει τον δρόμο της. Συμβαίνουν κι αυτά, δεν συμβαίνουν; Ήταν πάντως μια πιθανότητα στο παιδικό μου μυαλό. Όσο περνούσαν τα χρόνια άρχιζα να το πιστεύω όλο και λιγότερο αλλά πάντα παρέμενε μια μικρή, τοσοδούλικη ελπίδα. Το αστείο είναι ότι στα φετεινά μου γενέθλια ένας φίλος μου έκανε μια όμορφη έκπληξη: άφησε στο γραμματοκιβώτιό μου ένα γράμμα που με έκανε δεκτή στο Χόγκουαρτς και στον κόσμο των μάγων! Δεν μπορείτε να φανταστείτε την χαρά μου. Επιτέλους μετά από τόσα χρόνια επιβεβαιώθηκα. Αυτή η κουκουβάγια είχε καταφέρει επιτέλους να βρει τον δρόμο της. Κάλλιο αργά παρά ποτέ. Και έτσι ετοιμάστηκα να επιστρέψω στα θρανία. Τώρα το επόμενο μου ερωτηματικό είναι πως στο καλό θα βρώ αυτήν την πλατφόρμα 9 ³/₄ για να επιβιβαστώ στο τρένο.

Υπάρχουν ευκαιρίες σήμερα για πρωτοεμφανιζόμενους συγγραφείς παιδικών βιβλίων;

Νομίζω και θέλω να ελπίζω πως πάντα υπάρχουν. Όσο δύσκολοι και αν είναι οι καιροί πάντα θα υπάρχει χώρος για νέους πρωτοεμφανιζόμενους συγγραφείς που μπορούν να προσφέρουν κάτι καινούργιο. Να προσθέσουν μια νέα πινελιά και να ομορφύνουν έτσι ακόμα περισσότερο το υπάρχον ήδη πανέμορφο κάδρο. Άλλωστε αφού υπήρξε και για μένα σίγουρα υπάρχουν και για άλλους.

Γιατί είναι απαραίτητο ένα παιδί να γαλουχείται με παραμύθια; Πόσο συμβάλλει η εξιστόρησή τους στην διαμόρφωση της προσωπικότητάς του;

Ένα παραμύθι μπορεί να είναι πολύ πολύτιμο για ένα παιδί. Μέσα από την ιστορία μπορεί να μάθει πολλά πράγματα. Για παράδειγμα, του δίνεται η ευκαιρία να έρθει σε επαφή με σημαντικά κοινωνικά θέματα από μια απόσταση ασφαλείας, να αναπτύξει την ενσυναίσθησή του κατανοώντας την οπτική γωνία των διαφορετικών χαρακτήρων και να πάρει ιδέες για να αντιμετωπίσει δυσκολίες της καθημερινότητας. Επίσης, μέσα από τις ιστορίες συχνά εξερευνά διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους σχετίζονται οι χαρακτήρες και έτσι να προβληματιστεί για τον τρόπο που αλληλεπιδρά και ο ίδιος με τους γύρω του.

Ένα παραμύθι το βοηθάει επίσης να αναπτύξει την φαντασία του και να ταξιδέψει σε κόσμους διαφορετικούς, πρωτόγνωρους και έτσι να διευρύνει τα στενά όρια της καθημερινότητάς του και να εξερευνήσει νέες δυνατότητες. Μπορεί να έρθει σε επαφή με άλλες πλευρές του εαυτού του που με κάποιον τρόπο ταυτίζονται με τα χαρακτηριστικά των πρωταγωνιστών και έτσι να εξελιχθεί ως προσωπικότητα και να ανακαλύψει νέα ενδιαφέροντα, νέες ιδέες.

Ποια είναι τα επόμενα συγγραφικά σου σχέδια;

Τον Ιανουάριο περιμένω να εκδοθεί το επόμενο βιβλίο μου πάλι από τις εκδόσεις Ψυχογιός, που θα λέγεται 'Όλα ξεκίνησαν όταν μου έφεραν τον Ζαχαρία'. Περιστρέφεται γύρω από την σχέση ανάμεσα στα αδέρφια και είναι πολύ διαφορετικό από τα υπόλοιπα και στο ύφος και στην δομή του. Ήταν μια μεγάλη πρόκληση για μένα όταν το έγραφα, γιατί ήθελα να δοκιμάσω κάτι

διαφορετικό. Στόχος ήταν να κάνω το κείμενο διαδραστικό για τον αναγνώστη, δηλαδή να μπορεί να διαλέγει μεταξύ δυο ή περισσότερων επιλογών στην πλοκή κατά την διάρκεια της αφήγησης. Οπότε το αναμένω με ανυπομονησία.

Μια ευχή, μια συμβουλή και μια ανεκπλήρωτη επιθυμία σας;

Ευχή: Μια ευχή μου θα ήταν να βρει ο κάθε άνθρωπος κάτι να τον συναρπάξει, ό,τι κι αν είναι αυτό το κάτι και να αφιερώσει χρόνο για να ασχοληθεί με αυτό.

Συμβουλή: Να θυμόμαστε μια κινέζικη ιστορία που λέει πως η επιτυχία είναι σαν το μπαμπού. Όλα ξεκινούν από τον αρχικό σπόρο που όμως χρειάζεται πολλή φροντίδα. Επί τρία, τέσσερα χρόνια μπορεί ο αγρότης να χρειάζεται να το ποτίζει, να το φροντίζει να το περιποιείται και ενώ τόσο μα τόσο πολύ ανυπομονεί να το δει να μεγαλώνει και να ξεπετάει φυλλαράκια δεν βλέπει τίποτα παρά μόνο το χώμα. Συνεχίζει όμως να ελπίζει και να έχει εμπιστοσύνη. Συνεχίζει να το ποτίζει και να το φροντίζει. Και περνούν και ένα, και δυο χρόνια ακόμα και ο αγρότης ακόμα δεν βλέπει αποτελέσματα. Δεν χάνει όμως την πίστη του, ούτε την επιμονή του. Και ξαφνικά μια μέρα το μπαμπού ξεπετάγεται και μέσα σε λίγες βδομάδες ψηλώνει 25 μέτρα. Η επιτυχία θέλει κόπο, προσπάθεια, πίστη και αισιοδοξία. Υπομονή και καθημερινή φροντίδα. Και μια μέρα θα έρθει η ώρα να θερίσουμε ό,τι έχουμε σπείρει. Να θυμόμαστε λοιπόν να μην τα παρατάμε ακόμα και αν δεν βλέπουμε άμεσα αποτελέσματα. Ζούμε σε μια κοινωνία που η υπομονή δοκιμάζεται καθημερινά και περιμένουμε άμεσα αποτελέσματα. Όμως πολλές φορές το καλό πράγμα αργεί. Το μπαμπού όλα αυτά τα χρόνια μεγάλωνε γερές και δυνατές ρίζες παρόλο που αυτό δεν ήταν εμφανές. Και ξαφνικά εξαπλώθηκε σε όλο του το μεγαλείο. Και οι κόποι του αγρότη ανταμοίφθηκαν.

Ανεκπλήρωτη επιθυμία: Να περάσω έναν μήνα σε ένα ειδυλλιακό τοπίο αποσυνδεδεμένη από όλες τις ηλεκτρονικές συσκευές και να γράφω κάθε μέρα και όταν κουράζομαι να κάνω βόλτες στην φύση με άτομα που αγαπώ.